

De wereld van Kees Broere

door Ko van Geemert

Kees Broere (1958) was van 1983 tot 2023, veertig jaar dus, buitenland-correspondent voor kranten, radio en televisie. Hij werkte in zo'n tachtig landen, verspreid over vijf continenten en woonde van 2017 tot 2023 op Curaçao. Broere publiceerde vier romans: twee bij uitgeverij Contact onder de naam Kees Asten, twee onder zijn eigen naam bij uitgeverij In de knipscheer: Pom (2018) en Irma (2021).

In zijn onlangs verschenen boek *Kloppen voor de lift* haalt hij herinneringen op aan zijn lange carrière als correspondent. De titel is ontleend aan het volgende verhaal. Broere bevindt zich in Kinshasa, de hoofdstad van Congo. In het ministerie van Informatie is een lift aanwezig. De liftbediende, een man in een keurig, tot op de draad versleten uniform, blijkt een absoluut 'verdiepingsgehoor' ontwikkeld te hebben: op geen enkele verdieping werken de drukknopjes, je moet zo hard mogelijk op de deur naar de schacht kloppen als je mee wil. De liftbediende weet feilloos alle verdiepingen te onderscheiden, van de begane grond tot de twintigste etage.

Grappig

Het boek staat vol met dergelijke anekdotes, verdeeld over 33 hoofdstukjes. We geven nog een paar voorbeelden. In Zuid-Soedan gaat hij in de avondschemering een biertje halen. "'Hi,'" zei ik bij het passeren van de man die in z'n eentje wat verveeld tegen een muur stond geleund. "Hi," antwoordde George Clooney.'

In India ziet hij premier Ruud Lubbers afscheid nemen van Moeder Teresa, die in een open kist ligt en 'steeds minder op Moeder Teresa leek.' 'Hij stond stil bij de baar en prevelde mogelijk een kort gebed. Daarna, ik zie het nog goed voor me, legde hij een warme hand op haar verstijfde gevouwen handen en knikte haar toe. Als een goede vriend, of oude bekende. En volkomen met het levenloze lichaam op zijn gemak. Een prachtig slot.'

In Zuid-Afrika wordt op zeker moment een tweetal collega's ingevlogen om Broere bij 'de zoveelste op handen zijnde dood van Mandela te helpen bij het gigantische werk dat op ons af zou komen. Het was een mooie tijd. We hebben veel gekletst, gelachen, gegeten en gedronken. Maar doodgaan deed hij niet.' Allemaal met zichtbaar plezier opgeschreven in een relativerende stijl, met veel *understatements*. Vaak geestig, soms zelfs hilarisch.

Vaardig

Kees Broere is merkbaar een zeer ervaren schrijver, hij beheerst de nodige stijlmiddelen om de aandacht van de lezer te trekken en vast te houden. Bijvoorbeeld de pakkende openingszin, als 'Het begon met een vleermuis, dus dan weet u genoeg', 'De eerste keer dat ik naar Suriname ging, kwam ik te laat' of 'Nelson Mandela heeft me een relatie gekost'.

Ook blijkt hij een goede laatste zinnen-schrijver: 'Op de verkeerde plek beginnen: ik kan het iedereen aanraden' of 'Het is ook goed om van jezelf geen karikatuur te willen maken'.

Bij dat laatste is nog iets anders aan de hand. Broere voelt zich, in elk geval op papier, het lekkerst in de rol die wel wat weg heeft van de antiheld. Neem bijvoorbeeld zijn bezoek aan Jakarta in 1998. Hij mag het presidentiële paleis niet in omdat hij sandalen aan heeft – zijn enige schoenen. Na 'een klein uur soebatten en smeken' mag hij toch naar binnen. President Soeharto is al verdwenen. Broere ziet zijn collega's 'op hun gemak van een drankje nippen. Ze lachten me toe. Nee: ze lachten mij uit. En terecht.'

Op een dag moet hij in Soedan op een paard een grens oversteken, illegaal. Het paard gaat niet of nauwelijks vooruit. 'Nou ja, oud beestje, hé,' laat hij zijn vaste maat, fotograaf Sven, weten. Ze worden door een stel rebellen opgevangen. Een van hen stapt op het paard van Broere: 'De jonge ruiter klakte één keer met de tong; het paard steigerde en ging er als een speer met hem vandoor. Niks oud beestje.'

Ernst

Het is in dit boek zeker niet een en al vrolijkheid dat de klok slaat. Zo is Broere er in 2004 bij de herdenking van de genocide in Rwanda getuige van 'hoe mensen in de pijn van hun uitzinnig beleefde verdriet tegen de muren opsprongen en hun vingers en handen tot bloedens toe aan de bakstenen

openkrabden om aan zichzelf en hun geschiedenis te ontsnappen.’ Of in Mali, toen een helikopter verongelukte: ‘De piloot, onze jonge en beminlijk blufpokerende vriend van de avond tevoren, had het ongeluk niet overleefd.’ In 1985 interviewde Broere in Guatemala twee jonge vrijheidsstrijders, Hector en Maria, die op brute wijze werden vermoord, en in 2007 kon hij zijn tranen nauwelijks inhouden toen hij verslag deed van de miniburgeroorlog die uitbarstte na de frauduleus verlopen verkiezingen in Kenia. En zo is er meer. Broere deinst er niet voor terug de lezer zo nu en dan raad te geven of te waarschuwen, hij doet dat overigens zeker niet op een belerende manier. Bijvoorbeeld over de onvoorspelbaarheid van het bestaan: ‘Laat mij het zo samenvatten: alle menselijk leven is fragiel. Nogal wiesdes, zult u mogelijk denken; dat is het gangbare inzicht. Nou nee, daarmee ben ik het niet eens. Het is de meeste mensen gegeven om te vertrouwen, of minstens te hopen, dat het goed zal komen in het leven. [...] Voor mij geldt dit alles niet. Voor mij staat de fragiliteit, de breekbaarheid van alle menselijk leven voorop.’ Een ernstig woord wijdt hij ook aan de persvrijheid, die ‘onder enorme druk’ staat: ‘Intimidatie en bedreiging van journalisten, hoe en waar dit ook gebeurt, raakt niet alleen de journalistiek als vak, maar uiteindelijk iedere burger die in vrijheid wenst te kunnen leven.’

Ook over de verhouding Nederland - Curaçao schrijft hij behartenswaardige woorden: ‘...het zou aardig zijn als aan beide kanten van de oceaan het besef zou groeien dat we elkaar, over en weer, veel meer kunnen bieden dan we nu vaak denken. [...] Zodat een einde kan komen aan de slingerbeweging tussen wantrouwen aan Caribische kant en desinteresse plus arrogant machtsvertoon aan Nederlandse kant.’

Kloppen voor de lift is geen boek dat je in één keer uit moet lezen. Zo nu en dan een paar verhalen, dat werkt het best. Zeer geslaagd.

Bron: *Amigoe*, 17 februari 2024